

**506. plenární zasedání
Evropského hospodářského a sociálního výboru
(Brusel, 18. – 19. 3. 2015)**

Plenární zasedání Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) projednalo a přijalo následující stanoviska:

- **NAT/633 Bezpečnost potravin a zajištění dodávek potravin**

Stanovisko se zabývá dvěma tématy, která se od sebe sice liší, ale mají společného jmenovatele: ujistit evropskou společnost, že má zajištěny bezpečné potraviny.

EU zavedla stabilní systém, jehož úkolem je předcházet rizikům spojeným se vstupem nových chemických přípravků a dalších produktů do potravinového řetězce. Na institucionální úrovni je za řízení rizik odpovědná Evropská komise (Generální ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitele; GŘ SANCO), zatímco z technického hlediska je příslušným úřadem evropská agentura – Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), jež má na starosti posuzování rizik. Zavedení nového systému již spotřebitelům přineslo určité uklidňující výsledky – např. v návaznosti na důkladná hodnocení byl v letech 2000 až 2008 v EU výrazně snížen počet povolených pesticidů (z 1 000 na 250). Na druhou stranu tento vývoj znepokojuje zemědělce, kteří začínají pociťovat nedostatek účinných látek, jež by jim umožnily bojovat proti škůdcům.

EHSV se domnívá, že úřad EFSA za dobu své existence prokázal svou kompetentnost. Je nepopiratelné, že hraje velmi důležitou úlohu v oblasti předcházení zdravotním rizikům v Evropě. EU díky němu disponuje jedním z nejvýkonnějších systémů ochrany veřejného zdraví na světě.

EHSV doporučuje Evropské komisi, aby u látek, u nichž mají endokrinologové podezření, že se jedná o endokrinní disruptory, uplatnila zásadu předběžné opatrnosti.

- **SOC/522 Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí – předběžné platby**

Cílem návrhu je zvýšit míru předběžných plateb v rámci prostředků přidělených v rozpočtu na rok 2015 na Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí z 1 – 1,5 % až na 30 %. Členské státy využívající této iniciativy by tudíž mohly obdržet třetinu z vyčleněné částky 3,2 miliardy eur bezprostředně po přijetí specifických operačních programů. Očekává se, že členské státy zpřístupní tyto prostředky příjemcům okamžitě prostřednictvím záloh na projekty, což bude bedlivě sledováno.

Komise odhaduje, že toto urychlení předběžných plateb by mohlo zrychlit okamžitou podporu, která by se tak v letošním roce mohla dostat k 350 000 až 650 000 mladých lidí. Naproti tomu při současné míře předběžných plateb by se toto číslo pohybovalo pouze mezi 14 000 a 22 000 mladých lidí.

EHSV:

- vítá úsilí Evropské komise o podstatné navýšení počáteční předběžné platby v rámci Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí (Youth Employment Initiative, YEI);
- souhlasí s Komisí, že je nutné upravit nařízení Parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu v souladu s předloženým návrhem;
- je přesvědčen, že uvedená iniciativa by měla pobídnout členské státy k tomu, aby ve svých vnitrostátních rozpočtech daly boji proti nezaměstnanosti mladých lidí

prioritní postavení; byrokratické postupy by neměly ani bránit účinnému vydávání 6 miliard eur přidělených na Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí, ani zpomalovat žádné další iniciativy zaměřené na účinný boj proti současné nezaměstnanosti mladých lidí;

- považuje YEI za příležitost přezkoumat budoucnost práce v členských státech – veřejné služby zaměstnanosti se musí stát více proaktivními, musí být vytvořeny lepší synergie mezi vzděláváním a odbornou přípravou a subjekty na trhu práce, mladí lidé musí být náležitě a včas informováni o svých právech a příležitostech;
  - důrazně vybízí k tomu, aby organizovaná občanská společnost byla zapojena do navrhování a monitorování vnitrostátních programů v rámci YEI, což by mělo být založeno na partnerství; je přesvědčen, že zapojení sociálních partnerů zajistí souhlas velké části občanů, a tudíž i sociální stabilitu;
  - vyzývá Evropskou komisi, aby bedlivě sledovala výzvy související s prováděním YEI, a zejména se zárukami pro mladé lidi; tento proces monitorování by neměl být založen pouze na analýze z hlediska kvantity, ale rovněž na kvalitativních ukazatelích.
- **REX/444 Ochrana proti účinkům právních předpisů přijatých určitou třetí zemí uplatňovaných mimo její území**

Účelem tohoto návrhu je provedení kodifikace nařízení Rady (ES) č. 2271/96 ze dne 22. listopadu 1996 o ochraně proti účinkům právních předpisů přijatých určitou třetí zemí uplatňovaných mimo její území, jakož i proti účinkům opatření na nich založených nebo z nich vyplývajících. Nové nařízení nahradí různé akty, které jsou do něj začleněny; zcela zachovává jejich obsah. Zároveň je také vhodné provést určité obsahové změny v člácích 5 a 12 nařízení (ES) č. 2271/96 s ohledem na přenesení pravomoci na Komisi, pokud jde o stanovení kritérií pro použití ustanovení obsaženého ve druhém pododstavci článku 5 uvedeného nařízení. Proto je návrh předložen jako návrh přepracovaného znění. Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

- **REX/410 Úloha udržitelného rozvoje a zapojení občanské společnosti do samostatných investičních dohod EU se třetími zeměmi**

Vstupem Lisabonské smlouvy v platnost v prosinci 2009 se mezinárodní investice jako nová oblast kompetence EU staly nedílnou součástí nově dojednávaných obchodních dohod EU se třetími zeměmi. Nejnovější komplexní dohody o volném obchodu obsahují ustanovení o přístupu na trh a ochraně investic. EU kromě toho zahájila jednání o prvních samostatných investičních dohodách, a to v listopadu 2013 s Čínou a v březnu 2014 s Myanmarem/Barmou. EU možná zváží, že sjedná investiční dohody s dalšími zeměmi, zejména v případech, kdy jednání o moderních komplexních dohodách o volném obchodu nebude možné považovat za alternativu.

Stanovisko EHSV je věnováno samostatným investičním dohodám EU se třetími zeměmi, například s Čínou nebo Myanmarem (Barmou), přičemž zvláštní důraz je kladen na otázky týkající se udržitelného rozvoje a zapojení občanské společnosti. Přispívá k probíhající diskusi o obsahu a míře ambicí kapitol o udržitelném rozvoji v samostatných investičních dohodách EU a propaguje zapojení občanské společnosti do tohoto procesu – při jednáních a ve fázi provádění, rovněž prostřednictvím stávajícího dialogu.

EHSV připomíná svoji celkovou podporu udržitelnému rozvoji a v tomto kontextu klade zvláštní důraz na ochranu životního prostředí, boj proti změně klimatu, podporu důstojných pracovních podmínek, bezpečnost a ochranu zdraví při práci a širokou škálu otázek, jimiž se zabývají hlavní úmluvy Mezinárodní organizace práce a klíčové úmluvy v oblasti životního prostředí. Výbor se rovněž domnívá, že nadešel čas zdůraznit vlastní provádění v takových dohodách prostřednictvím společného úsilí zahrnujícího budování kapacit jak v oblasti lidských zdrojů, tak pokud jde o přenos technologií.

Pokud jde o probíhající či budoucí vyjednávání investičních dohod, Výbor důrazně doporučuje, aby Komise věnovala zvláštní pozornost podpoře malých a středních podniků a specializovanějších společností v investičních i jiných záležitostech. Tyto společnosti jsou hlavními aktéry stimulačnými inovace, což je obzvláště důležité pro zachování a rozvíjení udržitelnosti; tvoří 99 % hospodářské struktury v EU a vytváří 70 – 80 % pracovních míst.

Výbor rovněž bere na vědomí měnící se prostředí a podmínky, za kterých jsou rozvíjeny obchodní a investiční vztahy, včetně úlohy internetu a globálních výrobních a dodavatelských řetězců.

- **ECO/375 Přezkum správy ekonomických záležitostí**

Dne 28. listopadu 2014 Komise zveřejnila přezkum sedmi nařízení, která tvoří balíček šesti a balíček dvou právních aktů. Tento přezkum se zabývá tím, do jaké míry nová pravidla splnila svůj účel, tj. dosáhnout užší koordinace hospodářských politik.

Vzhledem k tomu, že nový systém správy ekonomických záležitostí vstoupil v platnost před poměrně krátkou dobou, jsou zkušenosti s jeho používáním omezené a řada konkrétních nástrojů nebyla ani vyzkoušena. Systém se navíc dosud používal v době vážné finanční a hospodářské krize (a po ní), což omezuje možnost posoudit jeho účinnost za příznivějších hospodářských podmínek.

Nařízení sice posílila rámec správy ekonomických záležitostí EU, přezkum však poukázal i na prvky, které by bylo možné dále zlepšit, zejména co se týče demokratické legitimacy, transparentnosti a složitosti rámce založeného na pravidlech a jeho dopadu na růst, nerovnováhu a konvergenci. Komise má v úmyslu projednat tyto aspekty v nadcházejících měsících s Evropským parlamentem, Radou a sociálními partnery.

Pravidla evropské správy ekonomických záležitostí formulovaná před krizí hrála důležitou úlohu při fiskální konsolidaci, koordinaci hospodářské politiky a spolu se zavedením posouzení návrhu rozpočtu také při podpoře fiskální integrace. Nicméně náklady byly vysoké, pokud jde o růst a zaměstnanost, a Evropská unie zaostávala za zbytkem vyspělých ekonomik při překonávání hospodářské krize z velké části v důsledku neúplnosti správy ekonomických záležitostí.

EHSV se domnívá, že Evropská centrální banka nemůže být osamocena v boji proti současné recesi v eurozóně. Opatření v oblasti kvantitativního uvolňování, jež v současné době vyvíjí ECB, musí odpovídat větším politickým iniciativám ze strany členských států nad rámec investičního plánu pro Evropu, který oznámila Komise.

V rámci přezkumu víceletého finančního rámce v roce 2016 je třeba podporovat neodkladné strukturální reformy se společným zájmem EU, včetně makroekonomické rovnováhy, s určitou formou fiskální kapacity, jako je např. nástroj pro konvergenci a konkurenceschopnost obsažený v návrhu.

EHSV se obává, že strukturální saldo, jež je nezachytitelnou proměnnou založenou na teoretických a diskutabilních výpočtech mezer výstupu, jež jsou podrobeny výrazným

přezkumům, hraje takovouto klíčovou roli při preventivních a nápravných opatřeních postupu při nadměrném schodku.

Komise by měla sledovat nejen provádění doporučení pro jednotlivé země, ale také provést následnou analýzu svých doporučení při dosahování zvýšení produkce, růstu a vysoce kvalitních pracovních míst dotčeného členského státu.

Výbor vítá důraz kladený na využívání flexibility v rámci pravidel Paktu o stabilitě a růstu, přičemž Komise vezme v úvahu některé veřejné investice při výpočtu schodku rozpočtu, ale považuje to za omezená a dílčí opatření. Rozumné odchýlení se od 3 % deficitu by mělo být považováno za dočasnou výjimku na několikaleté období a nevztahovaly by se na něj automaticky postihy.

- **ECO/374 Investiční plán EU**

Evropská komise oznámila přijetí investičního plánu ve výši 315 miliard EUR, který má v Evropě obnovit růst a přimět více lidí znovu pracovat. Plán je postaven na třech hlavních prvcích:

- nový Evropský fond pro strategické investice (EFSI), který bude zřízen spolu s Evropskou investiční bankou (EIB) jakožto specifický svěřenecký fond, bude zaručen veřejnými prostředky a v průběhu příštích tří let (2015–2017) bude mobilizovat alespoň 315 miliard EUR na další investice;
- vytvoření přesvědčivého seznamu projektů včetně asistenčního programu na směřování investic tam, kde jsou nejvíce zapotřebí;
- ambiciózní časový plán pro zvýšení atraktivnosti Evropy pro investice a pro odstranění problémů v regulačním rámci.

Komise vyzvala Evropskou radu zasedající ve dnech 18. – 19. prosince 2014, aby plán spolu se všemi jeho prvky schválila. Evropský parlament a Radu EU jakožto zákonodárce EU pak vyzvala, aby zajistily zrychlené přijetí nezbytného legislativního opatření tak, aby Evropský fond pro strategické investice byl plně funkční do června 2015, a aby se urychleně věnovaly ostatním aspektům plánu. Pravidelná bilanční hodnocení v Evropském parlamentu, na zasedáních hlav států a vlád, na zasedáních Rady v jejích příslušných složeních a společně s Evropským hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů by měla zajistit politickou odpovědnost nutnou k tomu, aby tyto iniciativy přinesly výsledky.

EHSV vítá Investiční plán pro Evropu a oceňuje změnu tónu, kdy Komise upouští od úsporných opatření a fiskální konsolidace. Komise nyní uznává, že se nedostává investic a agregátní poptávky a že finanční sektor ještě není plně schopen zastávat svou úlohu při podpoře růstu.

Investiční plán je krokem správným směrem, vyvolává však řadu závažných otázek ohledně své velikosti v poměru k obrovské potřebě investic v Evropě, ohledně vysoké míry očekávaného pákového efektu i případného toku vhodných investičních projektů a také svého časového horizontu.

Panuje nejistota, zda je možné sestavit seznam projektů, které nabízejí výnosy, jež přilákají institucionální investory. EHSV se domnívá, že z mnoha tříd projektů představují lepší zhodnocení finančních prostředků pro současné a budoucí daňové poplatníky právě veřejné investice. Existují proto obavy, že úsilí plánu o přilákání soukromých investic může vést k tomu, že nedosáhne optimálních výsledků.

V plánu se navrhuje, aby se příspěvky členských států do Evropského fondu pro strategické investice (EFSI) nezahrnovaly do výpočtu rozpočtového schodku, což je potřeba přivítat.

Vyvolává to však otázku, proč se se stávajícími náklady na strategickou veřejnou infrastrukturu nezachází stejným způsobem.

EHSV je toho názoru, že je na čase, abychom uznali, že Evropa v zájmu obnovení růstu, tvorby pracovních míst a prosperity potřebuje trvalý program veřejných investic. Strategické veřejné investice, s nimiž počítá plán a které jsou základem současného i budoucího hospodářského rozvoje, by se měly podpořit příznivějším evropským fiskálním rámcem.

Vladimíra Drbalová

Mezinárodní vztahy – evropské záležitosti

členka EHSV